

Ādažu vidusskolas Karjeras izglītības programma 1.- 12. klasei

1. Karjeras izglītības programmas mērķi un uzdevumi.

1. Karjeras izglītības mērķis ir nodrošināt skolēniem pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanu un vadīšanu nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi, radot pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

2. Karjeras izglītības uzdevumi:

- 2.1. Nodrošināt skolēniem pašnovērtēšanas metožu apguves iespējas;
- 2.2. Palīdzēt pielietot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus, pieņemtu lēmumus, nospraustu mērķus;
- 2.3. Veidot skolēnos interesi par karjeru, iepazīstinot ar darba pasaules un ar to saistīto izglītību daudzveidību;
- 2.4. Palīdzēt skolēniem pieņemt apzinātu lēmumu par turpmāko izglītību un ar to saistīto iespējamo karjeru;
- 2.5. Izkopt sadarbības, saskarsmes, prezentācijas prasmes, cieņu pret daudzveidību;
- 2.6. Vedot skolēnos izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

2. Karjeras izglītības saturs.

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir karjeras izglītību īstenot tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (klases stunda), gan universālas, vispārējas prasmes saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

Katra karjeras izglītības joma – pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras vadība - audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstītību atspoguļo galvenie izglītošanās aspekti:

- pašizpaušmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze; pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;
- analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze- patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;
- morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;
- sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uzklaustīt un respektēt dažādu viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;
- saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;
- mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;
- matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.)

Pamatjoma „Pašizpēte” ietver sekojošas saturiskas tēmas:

- Mana identitāte, paštēls.
- Manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks.
- Pozitīvais piemērs, autoritāte, ideāls.
- Sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana.
- Vērtīborintācija.
- Prasme sadarboties, risināt konfliktus.

- Mana veselība un nākotnes nodomi.
- Mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu.
- Pašaudzināšana.

Pamatjoma „Karjeras izpēte” ietver sekojošas saturiskas tēmas:

- Darba nozīme cilvēka dzīvē.
- Populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi.
- Manu vecāku darba dzīve.
- Informācijas avoti darba un izglītības pasaules pētīšanā.
- Profesionālā kvalifikācija un tās ieguve.
- Darba tirgus un nodarbinātība.
- Sociālā vide un nodarbinātība.
- Izglītības veidi un līmeņi, dažādas mācību iestādes.
- Darba likumdošana, darba drošība.
- Pašnodarbinātība.

Pamatjoma „Karjeras plānošana un vadība” ietver sekojošas saturiskas tēmas:

- Vienkāršu lēmumu pieņemšanas paņēmieni.
- Kas man palīdzēs pieņemt lēmumu par karjeru?
- Dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti.
- Kad viss nenorit tā, kā plānots.
- Mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana).
- Pārmaiņas manā dzīvē.
- Komandas darba pieredze.
- Darba izmēģināšana.
- Sevis prezentēšana.

3. Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns.

Karjeras izglītība tiek īstenota izmantojot dažādas darba organizācijas formas klases stundās , mācību priekšmetu stundās pēc sekojoša plāna:

1.– 2. klase

Iespējamais laiks	Tēma	Paredzamais rezultāts
Septembris	Profesijas man apkārt. Profesiju daudzveidība.	Zina, par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. Nosauc profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā.
Oktobris	Mācību priekšmetu sasaiste ar profesiju pasauli.	Skolēni veido izpratni par mācību priekšmetu sasaisti ar konkrētām profesijām (plakātu, mācību priekšmetu reklāmu veidošana).
Novembris	Skolēnu karjeras portfolio veidošana / papildināšana.	Personīgo mērķu, sasniegumu izveide. Sevis vērtēšana.
Decembris	Dienas režīms. Brīvā laika plānošana.	Mācās sekot savam dienas režīmam, paredzēt laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem, atpūtai.
Janvāris	Mana sapņu profesija.	Mācās domāt par savu nākotni. Zina, ka katram cilvēkam ir jāstrādā.
Februāris	Mācības – skolēna darbs.	Mācās apzināties savu galveno pienākumu – mācīties. Mācās uzņemties atbildību.

Marts	Mācās risināt strīdus.	Mācās iepazīt un pieņemt atšķirīgo cilvēkus. Mācās izmantot situācijai atbilstošu komunikācijas veidu.
Aprīlis	Vēlmes un vajadzības.	Sevis vērtēšana. Zina, kas ir pamatvajadzības. Mācās atšķirt vēlmes no vajadzībām.
Maijs	Es un mans personīgais budžets.	Mācās izprast kā veidojas ģimenes budžets. Mācās izprast naudas funkcijas un īpašības.

3.- 4. klase

Iespējamais laiks	Tēma	Paredzamais rezultāts
Septembris	Vecāku profesijas.	Zina, prot pastāstīt par savu vecāku un citu ģimenes locekļu profesijām..., veido dzimtas profesiju koku
Oktobris	Es vēlos kļūt par...	Veido kolāžu – par ko vēlos kļūt. Prot pastāstīt par to, ko cilvēks var piedāvāt darba tirgū (zināšanas, prasmes, iemaņas, dotumus, pieredzi, fizisko spēku).
Novembris	Mācīšanās prasmes un sasniegumi.	Mācās apzināties zināšanu nozīmi nākotnē. Mācās motivēt sevi darbam, cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus.
Decembris	Man brīvais laiks. Hobiji.	Izprot dienas režīma nozīmi. Zina, kāpēc nepieciešams balanss starp darbu un atpūtu. Stāsta par savu aizraušanos – hobiju.
Janvāris	Ražošana un tās veidi tuvākajā apkārtnē.	Zina nosaukt lielākos uzņēmumus savā tuvākajā apkārtnē. Veido uzņēmumu vizītkarti, reklāmu. Tikšanās ar uzņēmumu pārstāvjiem.
Februāris	Rūpes par veselību. Dzīves stils.	Zina drošības, iekšējās kārtības noteikumus skolā. Mācās izprast veselības ietekmi uz cilvēku gan ikdienas dzīvē, gan profesionālajā jomā. Diskusija - kas ir droša un veselībai nekaitīga darba vide?
Marts	Lietišķā etiķete (sevis pasniegšanas prasme, paštēla veidošana).	Mācās izprast, ka lietišķās etiķetes ievērošana ir viena no panākumu atslēgām, lai nodrošinātu sasniegumus profesionālajā jomā.
Aprīlis	Gribu. Varu. Vajag.	Apzinās savas vēlmes, intereses, zināšanas, stiprās/ vājās puses. Meklē, informāciju par profesijām, kas pieprasītas sabiedrībā – profesiju TOP...

Maijs	Mans karjeras portfolio.	Sevis vērtēšana – pašvērtējums. Mērķi, sasniegumi – personīgais vērtējums. Strādā ar savu portfolio (kas mainījies, ko es vēlos mainīt, sasniegt turpmāk).
-------	--------------------------	--

5.- 9. klase

	5. klase	6. klase	7. klase	8. klase	9. klase
Septembris	Adaptācijas nedēļa.		Apzinās savas vēlmes, intereses, zināšanas, stiprās/ vājās puses. Meklē, informāciju par profesijām, kas pieprasītas sabiedrībā – profesiju TOP		
Oktobris	Mana vizītkarte.	Profesiju daudzveidība.	Mācīšanās stila noteikšana. (tests)	Dzīves telpas un laika karte.	Arodizglītības iespējas Latvijā.
Novembris			Manas veiksmes, neveiksmes, kā tās palīdz/motivē	Darba tirgus izpēte (pieprasītākās profesijas)	
Decembris	Manas veiksmes un neveiksmes (I semestra izvērtējums)	Manas veiksmes un neveiksmes (I semestra izvērtējums)	DISC tests (testa izpildīšana, atgriezeniskās saites, skaidrojuma saņemšana	Manas veiksmes un neveiksmes (I semestra izvērtējums)	Manas veiksmes un neveiksmes (I semestra izvērtējums)
Janvāris	Mācīšanās motivācija.	Mācīšanās motivācija.	Mācīšanās motivācija	Mācīšanās motivācija.	Projektu nedēļa. Profesiju un to apgūšanas iespēju izpēte.
Februāris			Darbs ar plakātu "Profesiju mežs" Ēnu diena		Ēnu dienas (pēc individuāla grafika). Izstādes Skola -... apmeklējums.
Marts		Sava laika plānošana.	Nākotnes profesijas Mācās apzināties zināšanu nozīmi nākotnē	Veselības nozīme karjeras veidošanā.	
Aprīlis			Mācību ekskursijas, iepazīšanās ar kādas nozares speciālistiem (darba vieta, specifika, pienākumi, izaicinājumi,		

			grūtības)		
Maijs	Manas veiksmes un neveiksmes (II semestra un m.g. izvērtējums)	Manas veiksmes un neveiksmes (II semestra un m.g. izvērtējums)	Manas veiksmes un neveiksmes (pašvērtējums) Kas mainījies, ko es darīšu tālāk, ko es mainīšu, ko nevajadzētu mainīt	Manas veiksmes un neveiksmes (I semestra izvērtējums)	

10.- 12. klase

	10. klase	11. klase	12. klase
Septembris			
Oktobris	Karjeras lomas noteikšana, pašvērtējums.	Karjeras lomas noteikšana, pašvērtējums.	Karjeras lomas noteikšana, pašvērtējums.
Novembris	Lietišķā etiķete, uzvedības normas, to nozīme karjeras veidošanā.		
Decembris			
Janvāris		Augstākās izglītības apguves iespējas Latvijā un ārzemēs.	
Februāris	Izstādes Skola-.... apmeklējums (karjeras mērķa noteikšana)		Izstādes Skola-.... apmeklējums. „Ēnu dienas”.
Marts		Budžeta veidošana, savu iespēju apzināšanās.	
Aprīlis			Studiju kredītu saņemšanas iespējas un šī brīža banku piedāvājumi.
Maijs			

4. Karjeras izglītības vērtēšana.

Skolēnu sasniegumi karjeras izglītībā tiek vērtēti bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi mutiski vai rakstiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku sekojošu zināšanu, prasmju, iemaņu (kompetenču) apguvē un izmantojot pašvērtējumu:

1. pašizpētē:

- 1.1. Skolēns apgūst un pielieto zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses, prasmes, kā tos redz pats un citi.
- 1.2. Skolēns demonstrē pozitīvas starppersonu prasmes un cieņu pret daudzveidīgo, lai veicinātu savas karjeras attīstību.
- 1.3. Skolēns atzīst, ka izaugsme un pārmaiņas ir karjeras attīstības neatņemama sastāvdaļa.
- 1.4. Skolēns spēj noteikt svarīgākos faktorus, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu, vērtībām, rīcību un izturēšanos.
- 1.5. Skolēns pielieto zināšanas par sevi, lai pieņemtu lēmumus un nospraustu mērķus.

2. karjeras izpētē -

- 2.1. Skolēns spēj izskaidrot terminu „karjera” tā plašākajā nozīmē.
- 2.2. Skolēns spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās mācību iestādēs.
- 2.3. Skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām.
- 2.4. Skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis varētu būt šķērslis dažu profesiju izvēlē.
- 2.5. Skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas.
- 2.6. Skolēns spēj formulēt savas izglītības iespējas pēc pamatzglītības iegūšanas.

3. karjeras plānošanā un vadīšanā -

- 3.1. Skolēns prot izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes.
- 3.2. Skolēns prot salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personisko pieredzi, gan informāciju no dažādiem informācijas avotiem.
- 3.3. Skolēns spēj izvērtēt ar finansēm saistītos faktorus.
- 3.4. Skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no sava mērķa.
- 3.5. Skolēns zina, kādas ir prasības un kas jādara, iestājoties izvēlētajā mācību iestādē.
- 3.6. Skolēns izprot savas skolnieka un potenciālā darba ņēmēja tiesības.
- 3.7. Skolēns prot sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās.
- 3.8. Skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo un citu nepieciešamo informāciju, stājoties citā izglītības iestādē vai darbā, kā arī to mutiski un rakstiski prezentēt.

Skolēnu mācību sasniegumu pierādījumi – pašizpētes, karjeras izpētes un karjeras vadības darba materiāli – tiek uzkrāti skolēnu darba mapēs (portfolio).